

Ekrem C. Toprak

ekonomi@celaltoprak.org

İstanbul dostları sahurda buluştu

Kemal Akar önderliğinde biraya gelen **Murat Çökmez**, Kemal Karamel, Serdar Urfalılar, Mehmet Ali Fincan, Merve Torbalı Durukan, Aydın Aslandağ, Kerim Çolakoğlu, Sinan Kılıç, Ata Ceylan ve **Koray Yavuz**'dan oluşan 11 iyi adamın kurduğu İstanbul Dostlar çok güzel bir iş yapıyor. Tam 15 yıldır kesintisiz bir şekilde sahurda iş dünyasını biraya getiriyor. İstanbul trafiğinin sıkıntısından uzak bir şekilde bir araya gelen iş insanları hasret gideriliyor, dostlukları geliştiriyor ve iş konuşuyor. Özetle iş dünyasının önde gelen isimlerini bir araya getiren İstanbul Dostları sahur programı, sektörün nabzının tutulduğu önemli bir buluşmaya dönüşüyor.

Bu defa buluşma bir de konukla taçlandı. Programa katılan **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır çok önemli mesajlar verdi.

Gazeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleşen etkinliğe İstanbul Valisi Davut Gül, **Sanayi** ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Oruç Baba İnan, AK Parti İstanbul İl Başkanı Abdullah Özdemir ve iş dünyasının önemli isimleri katıldı.

Bakan Kacır, Türkiye'nin yapay zeka ve yüksek teknoloji alanındaki hedeflerine de değindi ve şu bilgiyi verdi: "Yapay zeka alanındaki istatistiklere baktığımızda, patent sayısında ABD ve Çin'in başı çektiklerini görüyoruz. Avrupa Birliği ve İngiltere ise bu yarışta oldukça geride kaldı. Bizim de bu konuda stratejilerimizi geniş çapta yaymamız gerekiyor.

Yapay zeka projelerimizi hızlandırdığımız birçok çalışmamız var. Yapay zekanın donanım kabiliyeti ile paralel gelişeceği düşünülüyordu, ancak gelişmeler gösteriyor ki bizim de güçlü olduğumuz yazılım bu süreçte daha kritik hale gelecek. Yapay zeka alanında insan kaynağında çok güçlü olmamız gerekiyor. Bu, üzerinde özellikle durduğumuz bir başlık. Bunun en önemli örneği Teknofest'ler. Özel-

likle üniversitelerde çok daha fazla çalışma yapılması gerekiyor. Nitelikli iş gücü için Türkiye'nin dört bir yanında **Sanayi** ve Teknoloji Kolejleri kurmak için kolları sıvadık. Çok yakında detaylarını paylaşacağız."

Sanayi Bakanı olurda Ar-Ge konuşulmaz mı... Bakan Kacır yatırımları ve teknoloji ihracatındaki artışa da şu sözlerle dikkat çekti:

"Ulusal Milli Teknoloji Hamlesi denilince akla sadece savunma **sanayi** geliyor. Oysaki Bakanlığımızın teknoloji alanında da çok önemli başarıları var. Milli gelirden Ar-Ge'ye ayrılan bütçe geçen yıl 16 milyar dolara ulaştı. Orta ve yüksek teknoloji ihracatımız 10 milyar dolardan 10 milyar dolara çıktı ve toplam 10.000 patent başvurusu yaptık. Hamle programı kapsamında ithal ürünleri, özellikle Çin'den gelen ürünleri analiz ederek, Türkiye'de üretilebilecek olanları belirledik. Program kapsamında teşvik uygulamalarını ve

diğer destekleri tek bir noktadan sunduk. **Sanayicimizi** bu alanlara yönlendirdik ve bu ürünleri üretenleri desteklemeye devam edeceğiz. Hit 30 programı ile Türkiye'nin en büyük teşvik programını duyurmuş olduk. 2030'a kadar yüksek teknoloji üretiminde küresel bir merkez olma hedefini gerçekleştirmek için stratejik bir adım attık. Program kapsamında, yüksek öncelikli teknoloji alanlarında özel nitelikli projelere 30 milyar dolar de-

ğerinde kapsamlı destek ve teşvik sağlayacağız. Tabii bu kadar çok teşvik ve destek, odaklanma sorununu da beraberinde getiriyor. Bu bizim kendi öz eleştirimiz. Yatırım teşvik sistemini kökten değiştireceğiz. Cumhurbaşkanımız çok yakında açıklayacak. Mevcut sistem 13 yıldır devam ediyor ve her yıl teşvikleri genişleterek güncellemiş, ancak daraltma çok az alanda olmuş. Artık köklü bir değişiklik yapacağız."

İŞ İNSANLARINDAN KİMLER KATILDI?

Toplantıya **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **İstanbul Ticaret Odası (İTO)** Başkanı **Şekib Avdagiç**, DEİK Başkanı Nail Olpak, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) önceki Başkanları Mehmet Büyükeşşi ve İsmail Güllü, Ev ve Mutfak Eşyaları Federasyonu Başkanı Güçlü Kaplangı, **TOBB Kadın Girişimciler Kurulu** Başkan Yardımcısı Fatma Aydoğdu, İKMİB Yönetim Kurulu Başkanı Adil Pe-

lister, Yemek **Sanayicileri** Federasyonu Başkanı Hüseyin Bozdağ, TİM önceki Başkan Vekillerinden Tahsin Öztiryaki, Mustafa Çıkrıkçıoğlu, Malatya Eğitim Vakfı (MEV) Başkanı Mustafa Tecdelioğlu, DEİK Yönetim Kurulu Üyesi Zeynep Bodur Okyay, SASAD Başkanı Osman Okyay, MAKFED Başkanı Adnan Dalgakıran, Çelik İhracatçıları Birliği Başkanı Adnan Aslan ve çok sayıda **OSB** Başkanı katıldı.

FINANSAL PUSULA

HALE

hale.tok@finansalpusula.com

TOK SAVAŞER

Sanayi sektörü yıla kötü başladı...

Geçtiğimiz yıl daralma yaşanan sanayi sektörü 2025 yılına da kötü bir başlangıç yaptı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan Ocak 2025 Sanayi Üretim Endeksi verileri, sanayi özelinde yaşanan kötü gidişatı ve özellikle imalat sanayisinin içinde bulunduğu zorlukları gözler önüne serdi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış toplam sanayi üretimi aylık bazda yüzde 2,3 oranında gerilerken, takvim etkilerinden arındırılmış toplam sanayi üretimi yıllık bazda yüzde 1,2 artış kaydetti. Ancak en dikkat çekici nokta, ekonominin lokomotif sektörlerinden biri olan imalat sanayindeki yüzde 3'lük daralma oldu. Bu gerileme, üretimin taşıyıcı gücü olan sektörde 2025 yılına olumsuz bir başlangıçın yapıldığını gösteriyor.

Sanayi üretimindeki bu düşüşün arkasında birçok faktör bulunuyor. Dünyanın birçok ülkesinde yavaşlayan ekonomik büyümeye paralel olarak zayıflayan küresel talep, ihracata dayalı üretimi olan sanayi firmalarının siparişlerinde azalış trendine neden oldu. Bunun yanı sıra, enerji fiyatlarındaki oynaklık ve yüksek maliyetler, firmaların rekabet gücünü zordadı ve zorlamaya devam ediyor. Artan üretim maliyetleri ve finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar da sektördeki daralmayı tetikleyen

diğer unsurlar arasında yer alıyor.

Sanayi üretimindeki negatif gelişimin finansal piyasalar üzerindeki etkisi de göz ardı edilmemeli. Borsa İstanbul'da sanayi endeksinde dahil olan şirketlerin hisse performansları olumsuz etkilenebiliyor. Üretimdeki daralmanın istihdam ve tüketim harcamaları üzerindeki baskısı da ekonomide daha geniş çapta hissedilen kırılmalara neden oluyor. Merkez Bankası'nın faiz indirimlerine rağmen piyasada hala yüksek oranda seyrederken faizler, kredi maliyetlerini artırarak sanayi şirketlerinin yatırım istahını baskılıyor. Özellikle nakit akışı zayıf olan firmalar için bu dönemde finansman bulmak daha da zor hale gelirken, finansman maliyetleri de karlılığı baskılamaya devam ediyor.

YILIN İLK YARISI

Istanbul Sanayi Odası

Türkiye İmalat PMI verileri de sanayi üretimindeki zayıflamanın altını çiziyor. Ocak ayında 48,0 seviyesine gerileyen PMI, üst üste onuncu ay 50,0 eşik değerinin altında kalarak sektördeki daralmanın devam ettiğini gösterdi. Faaliyet koşullarındaki bozulma hafif olmakla birlikte, son üç ayın en belirgin seviyesine ulaştı. 2024'ün son ayında neredeyse durma noktasına gelen imalat sanayi üretimindeki düşüş, ocak ayında yeniden hızlandı. Hem toplam yeni siparişlerde hem de ihracata yönelik taleplerde gözlenen yavaşlama, sanayi üretiminin toparlanmasını zorlaştırırken, sektör firmaları da zayıf talebe bağlı olarak üst üste ikinci ayda istihdam azaltma yoluna gitti. Bu noktada en kritik soru, sanayi üretiminin yılın devamında toparlanma gösterip göstermeyeceği. Küresel ticarete toparlanma sinyalleri gelmedikçe, ihracata yönelik üretim yapan firmalar için baskı

devam edecek gibi görünüyor. Enerji fiyatları ve üretim maliyetlerinin seyrini, sanayi şirketlerinin rekabet gücü açısından belirleyici olmaya devam edecek. Ayrıca, kredi piyasalarındaki sıkışma nedeniyle firmaların yeni yatırımlara yönelmesi de özellikle yılın ilk yarısında pek mümkün olmayacak. Sanayi sektöründeki bu tablo, ekonomi yönetimi için kritik kararlar alma zorunluluğunu doğuruyor. Finansmana erişim konusunda yeni çözümler oluşturulmazsa ve maliyetler konusunda şirketleri rahatlatacak adımlar atılmazsa, önümüzdeki aylarda üretimdeki daralma devam edebilir. Ancak küresel ekonomik koşulların belirsizliği, enerji fiyatlarının seyrini ve tedarik zinciri sorunlarının çözümlerine hızındaki pozitif gelişmeler sektörün

toparlanmasını sağlayabilir. Yatırımların ve üretimin desteklenmesi, uzun vadede sanayi çarklarının yeniden hız kazanması için kritik bir gereklilik olarak karşımıza çıkıyor. Sonuç olarak, Ocak 2025 verileri, imalat sanayisinde dikkatli bir izleme ve stratejik planlama gerekliliğini ortaya koyuyor.

Ekonomik Veri Takvimi

17 Mart 2025, Pazartesi Çin Sanayi Üretimi (Aylık-Yıllık)
17 Mart 2025, Pazartesi Çin İşsizlik Oranı
17 Mart 2025, Pazartesi Türkiye Bütçe

Dengesi

17 Mart 2025, Pazartesi ABD Perakende Satışlar
18 Mart 2025, Salı Euro Bölgesi Dış Ticaret Dengesi
18 Mart 2025, Salı ABD Sanayi Üretimi (Aylık-Yıllık)
18 Mart 2025, Salı ABD Kapasite Kullanım Oranı
19 Mart 2025, Çarşamba Japonya Dış Ticaret Dengesi
19 Mart 2025, Çarşamba Japonya Faiz Oranı
19 Mart 2025, Çarşamba Japonya Sanayi Üretimi (Aylık-Yıllık)
19 Mart 2025, Çarşamba Euro Bölgesi TUFEE (Aylık-Yıllık)
19 Mart 2025, Çarşamba ABD Faiz Oranı
20 Mart 2025, Perşembe Çin Faiz Oranı
20 Mart 2025, Perşembe Türkiye İşsizlik Oranı
20 Mart 2025, Perşembe Almanya ÜFE (Aylık-Yıllık)
20 Mart 2025, Perşembe İngiltere Faiz Oranı
20 Mart 2025, Perşembe ABD Cari İşlemler Dengesi
21 Mart 2025, Cuma Japonya TUFEE (Aylık-Yıllık)
21 Mart 2025, Cuma Türkiye Tüketici Güven Endeksi
21 Mart 2025, Cuma Euro Bölgesi Cari İşlemler Dengesi
Ekonomi ve Finans Sözlüğü
Arz yönlü ekonomi: Ekonomik gelişimin üretime bağlı olarak gelişeceği düşüncesi ile üretimin artırılması amacı ile vergi indirimleri, piyasaların deregülasyonunu ve serbest bırakılmasını savunan arz yönlü ekonomi yaklaşımıdır.
Konversiyon: Borçlunun ödeyeceği faiz oranında indirim yapılması suretiyle borç yükünün hafifletilmesidir. Asıl borca konu anapara tutarı ve vade değişmez, ödenecek faiz miktarı düşürülür.